

การศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

ที่คณะกรรมการประกวด ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๑๕ - ๒๕๒๗

นางสาววิชจันทร์ บรรณเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

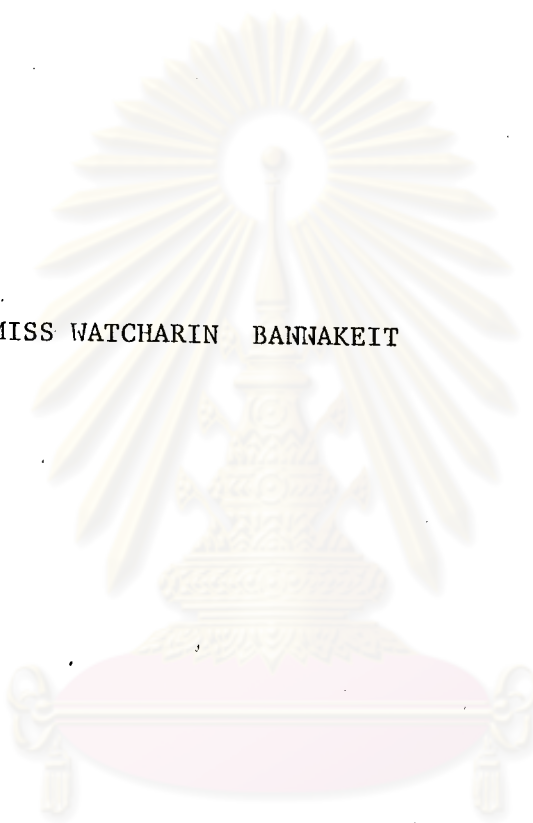
พ.ศ. ๒๕๒๔

ISBN 974-566-753-6

013191

i 17256215

A STUDY OF MORAL CONCEPTS IN CHILDREN BOOKS AWARDED IN
THE NATIONAL BOOK WEEK, B.E. 2515 - 2527

MISS WATCHARIN BANNAKEIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรม ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ขณะ
การประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช

๒๕๑๕-๒๕๒๗

โดย

นางสาววิชรินทร์ บรรณเกียรติ

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง สุทธสาร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....
.....

(ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์)

.....
.....
.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง สุทธสาร)

.....
.....
.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อูมา สุคนธมาน)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ขณะ
การประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช
๒๕๑๕-๒๕๒๗

ชื่อนิสิต นางสาววิชรินทร์ บรรณเกียรติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง สุทธานสาร

ภาควิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๒๘

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ขณะการประกวด ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๑๕-๒๕๒๗ โดยแบ่งหนังสือเด็กดังกล่าวออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ หนังสืออ่านสำหรับเด็กระดับเริ่มอ่าน (๓-๖ ปี) หนังสืออ่านสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา (๖-๑๑ ปี) หนังสืออ่านสำหรับเด็กระดับก่อนวัยรุ่น (๑๑-๑๔ ปี) และหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทการ์ตูนสำหรับเด็ก

มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยนำมาจากมโนทัศน์ทางจริยธรรมรวมทั้งสิ้น ๑๐๘ ข้อ ซึ่งอยู่ในจริยธรรม ๓๐ ข้อ ในหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ ประชากรทั้งหมด คือ หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ขณะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๑๕-๒๕๒๗ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕ เล่ม โดยแยกเป็น หนังสืออ่านสำหรับเด็กเริ่มอ่าน (๓-๖ ปี) ๓๗ เล่ม ระดับชั้นประถมศึกษา (๖-๑๑ ปี) ๓๘ เล่ม ระดับก่อนวัยรุ่น (๑๑-๑๔ ปี) ๕๓ เล่ม และประเภทการ์ตูนสำหรับเด็ก ๗ เล่ม

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละมีมากที่สุดหนังสืออ่านสำหรับเด็กระดับเริ่มอ่าน และมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ปรากฏน้อยได้แก่ มโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านการไม่โลภและไม่ขโมย ด้านการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ด้านการไม่ลองและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ ด้านความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านการทำให้ใจให้สงบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส ด้านความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ด้านการยอมรับความเปลี่ยนแปลง ด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกินนอน ขับถ่าย แต่งกาย และสังคมระหว่างเพศ และด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

มโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน มีเป็นอันดับหนึ่งในหนังสืออ่านสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา และมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ปรากฏน้อย ได้แก่ ด้านการไม่โลภและไม่ขโมย ด้านการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ด้านการทำให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส ด้านความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง และด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น ด้านความเมตตากรุณาที่มีมากที่สุด และมโนทัศน์ที่ปรากฏน้อย ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กวัยนี้ ได้แก่ ด้านความมีสัจจะและความจริงใจ การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ด้านการทำให้สงบมีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส

ส่วนหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทการ์ตูนสำหรับเด็ก จะมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านการแก้ไขข้อบกพร่องในความประพฤติอันได้แก่ การผิดศีลธรรม ความมีระเบียบ การรักษากฎหมายและจารีตประเพณี มากที่สุด นอกนั้นมีปรากฏน้อยมากแทบทุกหัวข้อจริยธรรม

สำหรับมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ไม่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้ง ๔ กลุ่มเลย คือ มโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความประณีตละเอียดถี่ถ้วน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis title . A Study of Moral Concepts in Children books
awarded in the National book Week, B.E.
2515 - 2527

Name Miss Watcharin Bannakeit.

Thesis Advisor Assistant Professor Parkong Suthasarn

Department Elementary Education

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the ethical concepts in children textbooks which have recieved awards in the National Book Weeks from 1972 to 1984. The books were classified into 4 groups: Books for Beginner Level (3-6 years), Primary Level (6-11 years), Pre-Adolescence (11-14 years), and Comics.

One hundred and eight ethical concepts analysed in this study were from 30 ethics presented in the primary level syllabus (1978). The one hundred and thirty-five samples include 37 beginner textbooks, 38 primary level textbooks, 53 pre-adolescence textbooks and 7 comics.

The result of the analysis is as follows: ethical concepts in generosity and sacrifice are mostly predominate in beginner books. The concepts that appear less are those concerning greediness and stealing infringing on possessions of others; withholding from narcotics; committing bad deeds; honesty; maintaining peace of mind, concentration, and good temper; accepting change; etiquette, daily habits, clothes and socializing with opposite sex; and paying loyalty

to country, religion and the King.

The ethical concept concerning living together is presented most in primary level textbooks. The concepts that appeared less are those concerning greediness and stealing; infringing on possessions of others; maintaining peace of mind, concentration and good temper; generosity and impartiality; and loyalty to country, religion and the King.

In pre-adolescence textbooks, the concept most prevalent is kindness; appear less prevalent are honesty and sincerity; withholding from narcotics; feeling ashamed in committing bad deeds; maintaining a peace of mind, concentration and good temper.

In comics, ethical concepts to correct misbehavior presented most are those concerning the maintaining of morale, disciplines, laws and traditions. Others are rare.

The ethical concept that does not appear in any of the books studied is that concerning neatness and tidiness.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง
สุทธสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือในการทำวิจัยอยู่เสมอ
ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาประถมศึกษาทุกท่าน เป็นผู้ให้กำลังใจและให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน คือ ศาสตราจารย์รุชะปะนีย์
นาครทรรพ อาจารย์ทัศนีย์ สงวนสัตย์ อาจารย์วิภา ศิริสวัสดิ์ และ อาจารย์จิตอารมย์
สวัสดิชิตัง ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านตรวจสอบตารางวิเคราะห์ห่มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ผู้วิจัย
ทดลองวิเคราะห์เป็นตัวอย่างจำนวน ๑๐ เล่ม และได้รับคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน
เป็นอย่างดี

และบุคคลสำคัญที่จะลืมมิได้คือ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง ผู้คอยให้กำลังใจผู้ตลอด
เวลา และขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ ชาวประถมศึกษาทุกท่าน ที่เอาใจช่วยทำให้วิทยานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

วิชรินทร์ บรรณเกียรติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
ข้อตกลงเบื้องต้น	๕
คำจำกัดความ	๕
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๐
๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
ความหมายของมโนทัศน์	๑๑
ประเภทของมโนทัศน์	๑๓
ระดับพัฒนาการทางจริยธรรม	๒๑
การสร้างเสริมคุณสมบัตินทางจริยธรรม	๒๕
จริยธรรมในหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑	๒๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	๔๑
ความหมายของหนังสืออ่านสำหรับเด็ก	๔๖

	หน้า
ประเภทของหนังสืออ่านสำหรับเด็ก	๔๘
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านสำหรับเด็ก	๕๘
ความสนใจและความสามารถในการอ่านของเด็ก	๖๒
ประวัติการประกวดหนังสืออ่านสำหรับเด็ก	๗๐
๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๘๑
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๘
๕. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	๑๘๑
บรรณานุกรม	๑๘๓
ภาคผนวก	๒๐๖
ประวัติผู้วิจัย	๔๗๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๑.	ตารางจริยธรรมและมโนทัศน์ทางจริยธรรม ในหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑	๘๕
๒.	ตารางสำรวจและวิเคราะห์มโนทัศน์ทางจริยธรรม ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กเริ่มอ่าน	ดูในภาคผนวก ข. ๒๑๙
๒.๑	คำร้อยละของความถี่ของมโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กเริ่มอ่าน	๘๘
๒.๒	ตารางสำรวจจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กเริ่มอ่าน ..	๑๑๒
๓.	ตารางสำรวจและวิเคราะห์มโนทัศน์ทางจริยธรรม สำหรับเด็ก ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา	ดูในภาคผนวก ข. ๒๗๘
๓.๑	คำร้อยละของความถี่ของมโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่าน สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา	๑๒๑
๓.๒	ตารางสำรวจจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กชั้น ประถมศึกษา	๑๓๔
๔.	ตารางสำรวจและวิเคราะห์มโนทัศน์ทางจริยธรรม สำหรับเด็ก ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น	ดูในภาคผนวก ข. ๓๘๘
๔.๑	คำร้อยละของความถี่ของมโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่าน สำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น	๑๔๔
๔.๒	ตารางสำรวจจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ก่อนวัยรุ่น	๑๕๗

๕. ตารางสำรวจและวิเคราะห์หมโนทัศน์ทางจริยธรรม
 ในหนังสือเด็กประเภทการ์ตูนสำหรับเด็ก ดูในภาคผนวก ข ๕๕๕

๕.๑ คำร้อยละของความถี่ของหมโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสือ
 เด็กประเภทการ์ตูนสำหรับเด็ก ๑๖๖

๕.๒ ตารางสำรวจจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือ
 เด็กประเภทการ์ตูนสำหรับเด็ก ๑๗๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย